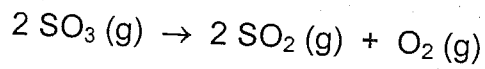

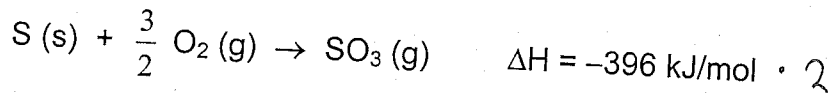
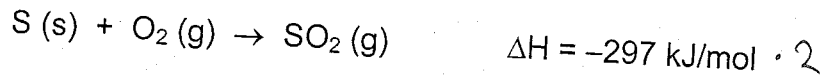
KE-35.1200 Epäorgaaninen kemia I

2. Välikoe 14.12.2007

1. Rikkitrioksidi hajoaa seuraavan reaktioyhtälön mukaisesti:

a) Laske reaktion entalpiamuutos, ΔH , kun tunnetaan seuraavien reaktioiden entalpiamuutokset:

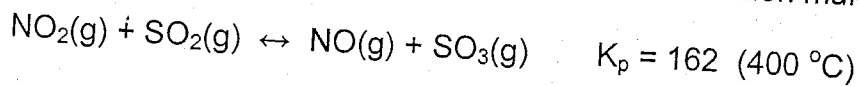

b) Laske reaktion ΔG ja ΔS käyttämällä seuraavia perustilan (101 325 Pa, 25 °C) arvoja:

	ΔG_f° (kJ/mol)	S° (J / K mol)
SO ₃ (g)	-371	257
SO ₂ (g)	-300	248
O ₂ (g)	0	205

c) Millä lämpötila-alueella reaktio on mahdollinen (spontaani) 101 325 Pa paineessa? Voidaan olettaa, että ΔH ja ΔS eivät riipu lämpötilasta. Perustele vastauksesi.

2. Rikkihapon valmistuksessa tarvittavaa rikkitrioksidia voidaan saada hapettamalla rikkidioksidia typpidioksidilla seuraavan kaasufaasireaktion mukaisesti:

a) Kuinka monta mol-% rikkidioksidista reagoi, jos alussa astiassa on 1,0 mol NO₂:a, 1,0 mol SO₂:a ja 2,0 mol NO:a?

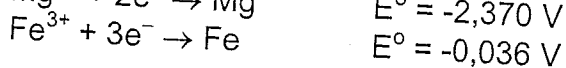
b) Kuinka paljon (mol-%) SO₃:a on tasapainoseoksessa?

3. a) Puskuriliuos valmistetaan lisäämällä 0,35 moolia natriumasettaattia, NaAc, 0,35 mooliin etikkahappoa, HAc, ja laimentamalla liuos 0,5 dm³:ksi. Mikä on liuoksen pH? $K_a(\text{HAc}) = 1,8 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$.

b) Miten puskuriliuoksen pH muuttuu, jos siihen johdetaan 3,65 g HCl- kaasua? Liuoksen tilavuuden voidaan olettaa olevan vakio.

4. Sähkökemiallinen kenno muodostuu magnesiumielektrodista, joka on upotettu Mg²⁺-liuokseen, jonka konsentraatio on 10⁻³ mol/dm³ ja rautaelektrodista, joka on upotettu Fe³⁺-liuokseen, jonka konsentraatio on 10 mol/dm³. Kennon lämpötila on 25 °C.

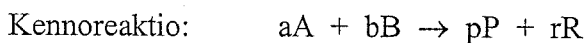
a) Mikä on kennon kennoreaktio ja normaalipotentiali? Tunnetaan seuraavat normaalipotentialit:

- b) Mikä on kennon sähkömotorinen voima?
- c) Mikä on magnesiumielektrodin minimimassa, kun kennosta halutaan virtaa ulos 150 mA 20 min ajan?
5. a) Mikä seuraavassa reaktiossa toimii Lewis-happona ja mikä Lewis-emäksenä (perustelu)?
 $\text{Fe}^{3+} + \text{SCN}^- \leftrightarrow \text{FeSCN}^{2+}$
- b) EDTA on ns. kuusihampainen ligandi. Selitä, mitä se tarkoittaa.
- c) Selitä, miksi Sc^{3+} -yhdisteet eivät ole värillisiä, mutta Ti^{3+} -yhdisteet ovat. Neutraalien atomien elektronikonfiguraatiot: Sc: $[\text{Ar}]4s^23d^1$, Ti: $[\text{Ar}]4s^23d^2$
- d) Veden kovuus voidaan poistaa ioninvaihdolla. Selitä lyhyesti kationinvaihtimen ja anioninvaihtimen periaate.
6. a) Galliumarsenidi GaAs on tärkein ns. III-V puolijohteisiin kuuluvista materiaaleista. Anna yksi käyttökohde sille.
- b) Mitä tarkoitetaan anodisella suojauksella (eloksointi)?
- c) Tinan ominaisuudet ja käyttö.

$$R = 8,314 \text{ J mol}^{-1} \text{ K}^{-1} \quad F = 96500 \text{ A s mol}^{-1}$$

Kaavoja: $\Delta G = \Delta H - T\Delta S$

$$E(\textit{kenno}) = E^{\circ}(\textit{kenno}) - \frac{RT}{zF} \cdot \ln \left(\frac{[\textit{P}]^p [\textit{R}]^r}{[\textit{A}]^a [\textit{B}]^b} \right)$$

$$Q = It = znF$$

Alkuaineiden jaksollinen järjestelmä

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	1 H 1,008																	2 He 4,003	
2	3 Li 6,941	4 Be 9,012											5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,179	
3	11 Na 22,990	12 Mg 24,305											13 Al 26,982	14 Si 28,086	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,453	18 Ar 39,948	
4	19 K 39,098	20 Ca 40,08	21 Sc 44,956	22 Ti 47,88	23 V 50,942	24 Cr 51,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,847	27 Co 58,933	28 Ni 58,70	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,72	32 Ge 72,59	33 As 74,922	34 Se 78,96	35 Br 79,904	36 Kr 83,80	
5	37 Rb 85,468	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,22	41 Nb 92,906	42 Mo 95,94	43 Tc (97)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,4	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,69	51 Sb 121,75	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,30	
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57 La 138,91	L	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,85	75 Re 186,21	76 Os 190,2	77 Ir 192,22	78 Pt 195,09	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,37	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)
7	87 Fr (223)	88 Ra 226,03	89 Ac 227,03	A	104 Ku	105 Ha													

L	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,4	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,04	71 Lu 174,97
A	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,05	93 Np 237,03	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (254)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (255)	103 Lr (260)